

Afsplitsing is Zetelroof

Door Frans Weisglas, Oud-Voorzitter van de Tweede Kamer

Na de uitspraak van PVV- leider Geert Wilders over “ minder Marokkanen “ hebben de afgelopen weken drie PVV- Kamerleden hun fractie verlaten. Ook een aantal Statenleden keerde Wilders de rug toe, evenals de fractievoorzitter in het Europees Parlement. Deze PVV politici verlieten echter niet hun partij, maar bleven als “onafhankelijk lid” zitten op hun stoel in de Tweede Kamer, de Provinciale Staten en het Europarlement. Zij hebben in de afgelopen tientallen jaren overigens vele voorgangers in verschillende partijen die hetzelfde deden. Na een meningsverschil met de partij voor wie zij waren gekozen, keerden ze die partij de rug toe en bleven in de Kamer. Zelden verlaat een politicus na een dergelijk meningsverschil ook de Tweede Kamer. Ook Wilders zelf deed dat niet toen hij in 2004 de VVD-fractie verliet. Hij krijgt nu dus een koekje van eigen deeg. Uitzonderingen ten goede waren onlangs de PvdA Kamerleden Hilkens en Bonis, die een andere mening hadden dan fractievoorzitter Samsom en toen de politiek verlieten.

Uitzonderingen ten goede, omdat ik vind dat een Kamerlid dat na een conflict met de eigen partij of partijleider zijn of haar fractie verlaat ook uit de Tweede Kamer moet vertrekken, tenzij dat Kamerlid met voorkeurstemmen zelf de eigen zetel heeft verdiend. Ik ken echter geen enkel voorbeeld waarin dat het geval was. Ook Wilders haalde in 2004 bij lange na niet het aantal van zo'n 15.000 voorkeurstemmen dat nodig is om zelf een zetel te bemachtigen. Zoals de PVV-deserteurs van nu op de vleugels van Wilders de Kamer binnen kwamen, kwam hij dat in 2003 zelf op die van VVD-lijsttrekker Gerrit Zalm.

Mag een Kamerlid het dan nooit oneens zijn met de fractie of de fractieleider? Natuurlijk wel. Begrensd door het verkiezingsprogramma , waar een Kamerlid zelf ja tegen heeft gezegd, zou er veel meer vrijheid moeten bestaan om anders dan de (meerderheid van) de fractie te stemmen. In de huidige politieke cultuur is het al gauw een “doodzonde” om afwijkend van de eigen fractie te stemmen .Door fractievoorzitters wordt vaak buitenproportioneel veel druk op fractieleden uitgeoefend om zich aan de lijn van de fractie te houden. Genoemde PvdA-politici Hilkens en Bonis zijn daar een voorbeeld van. De fractiediscipline als eenheidsworst is echter ongeloofwaardig. Wanneer Kamerleden vaker afwijkend stemmen vergroot dat de geloofwaardigheid van de politiek en die van henzelf. Zij tonen aan dat binnen iedere politieke partij verschillende stromingen bestaan. En dat is alleen maar goed voor onze democratie.

Deze handelwijze is een betere bij verschil van mening binnen een fractie dan het roven van een zetel die, niet formeel, maar zeer zeker praktisch aan de partij van die fractie toebehoort. Het vergroot ook de levendigheid en het dualisme in de Tweede Kamer, zonder het nadeel van nog meer fracties, die het parlementaire debat alleen maar langer, langdradiger en onwerkbaarder maken.

Gevolg van zetelroof is ook dat een door zichzelf gecreëerde nieuwe fractievoorzitter- in de meeste gevallen van een eenmansfractie- een financiële toelage krijgt die bij die functie behoort. Afsplitsing van een fractie zou niet op die wijze nog eens beloond moeten worden. Ik pleit er dan ook voor om het reglement van orde van de Tweede Kamer te wijzigen, zodat het inpikken van een zetel niet langer met een bonus wordt beloond.

Dat zoveel PVV-politici in opstand komen tegen het “minder,minder,minder Marokkanen” van Geert Wilders juich ik overigens zeer toe. Die uitspraken en het ophitsen tot het scanderen van die woorden door een zaal PVV-ers waren walgelijk en discriminerend. Maar het verlaten van de fractie en het behouden van de Kamerzetel is daarop niet het juiste antwoord. Hoe zuur voor de kritische PVV-polici dat ook is, zij moeten dan ook de politiek verlaten. Of proberen een meerderheid in de fractie te mobiliseren om hun fractievoorzitter weg te stemmen. Dat zou het beste zijn.